

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
OPĆINA BUGOJNO**

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE
BUGOJNO ZA 2016.-2018. GODINU**

Bugojno, juni 2015. godine

SADRŽAJ

1. Uvod	3
2. Srednjoročna makroekonomska prognoza i fiskalna strategija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Srednjobosanskog Kantona	5
2.1. Makroekonomski pokazatelji BiH za razdoblje 2012. - 2017. g.	5
2.2. Makroekonomske projekcije FBiH za period 2012. - 2017. g.	8
2.3. Makroekonomske projekcije za SBK za period 2015.-2018.	11
3. Projekcije Budžeta Općine Bugojno za period 2016.-2018.	18
3.1. Projekcije prihoda za period 2016.-2018.	18
3.2. Projekcije rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2016.-2018.	21
3.3. Pregled programa aktivnosti budžetskog korisnika, Jedinstvenog organa uprave sa potrošačkim jedinicama	25
4. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima i rashodima u Općini Bugojno	27

1.Uvod

U skladu sa Zakonom o Budžetu FBiH (Službene novine FBiH, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15) urađen je dokument okvirnog Budžeta Općine Bugojno za period od 2016. do 2018. godine (skraćeno DOB) koji služi kao polazna osnova za izradu Nacrta Budžeta za 2016. godinu i koji sadrži procjene Budžeta za 2017. i 2018. godinu.

Dokument okvirnog budžeta (DOB) predstavlja kratkoročnu i srednjoročnu ekonomsku i fiskalnu prognozu za društveno-ekonomsko okruženje, a u okviru kojeg se projicira ekonomski i fiskalni položaj općine u trogodišnjem periodu.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnji period sa viših nivoa vlasti (SBK i FBiH) bi trebale biti objavljene i osnova su za izradu dokumenta okvirnog Budžeta.

Novim Zakonom o budžetima u FBiH („Sl.novine Federacije BiH“, br.102/13, 9/14, 13/14, 8/15), propisan je budžetski kalendar kojim su utvrđeni krajnji rokovi za svaku fazu budžetskog planiranja i kojim je predviđeno da DOB, kao jedinstven dokument, vlada odnosno načelnik razmatra i usvaja do 30. juna tekuće godine.

Teškoća za primjenu ovako definisanih zakonskih odredbi predstavlja činjenica da su novim Zakonom o budžetima u FBiH definisane iste procedure i rokovi za pripremu budžetskih dokumenata za sve nivoe vlasti, zatim da se u pripremi navedenih dokumenata treba bazirati na smjernicama ekonomske i fiskalne politike viših nivoa vlasti koje općine nemaju u periodu pripreme svojih budžetskih dokumenata, odnosno činjenica da se nisu dostavile smjernice sa viših nivoa vlasti (FBiH, SBK) u roku ili se nisu ni dostavile kako je predviđeno Zakonom o Budžetu FBiH odnosno propisanim Budžetskim kalendarom iz navedenog zakona.

Imajući u vidu navedeno, izrada Dokumenta okvirnog Budžeta općine Bugojno za period 2016.-2018. se temelji na slijedećim dokumentima/informacijama:

- Dokumentu okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2015.-2017. (elektronska verzija dokumenta; Sarajevo, objava: juni 2014. godine);
- Dokument okvirnog Budžeta SBK za period 2015.-2017. (elektronska verzija dokumenta; Travnik, objava: oktobar 2014. godine);
- Revidiranim projekcijama prihoda i rashoda Srednjobosanskog kantona za 2015 i za razdoblje 2016.-2018. godine (dostavljeno Općini Bugojno maj 2015),
- Projekcijama prihoda od indirektnih poreza u periodu 2015.-2018. godine objavljenim od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje,

- Statističkim podacima objavljenim u Statističkom godišnjaku Federacije Bosne i Hercegovine 2014. (Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2014. godine),
- Nacrt strategije razvoja Općine Bugojno za period 2011.-2020. godine
- Procjena prihoda za Općinu Bugojno 2016.-2018. je urađena po osnovu istorijskog principa (izvještaja o izvršenju budžeta iz proteklih godina i drugih finansijski pokazatelja iz proteklih perioda).

Važno je imati u vidu da DOB, kao okvirni dokument za donošenje Budžeta, predstavlja osnovu za planiranje jednogodišnjeg budžeta i nije limitirajući faktor planiranja prihoda i izdataka prilikom donošenja dokumenata Budžeta, ali treba predstavljati gornju granicu rashoda za trogodišnji period prilikom pripreme budžetskih zahtjeva iako je gotovo nemoguće postići identične vrijednosti projiciranih DOB-om i nacrtom, odnosno prijedlogom budžeta.

2. Srednjoročna makroekonomska prognoza i fiskalna strategija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Srednjobosanskog Kantona

2.1 Makroekonomski pokazatelji BiH za razdoblje 2012. - 2017. godine

Tabela 1. Makroekonomske projekcije za BiH za period 2012.-2017.

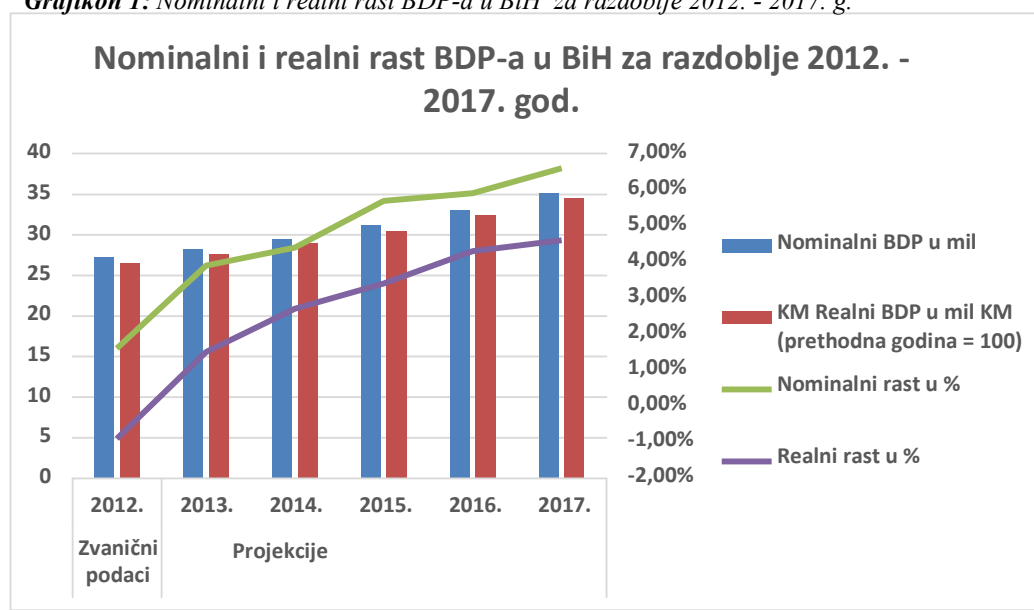
INDIKATORI	ZVANIČNI PODACI 2012	PROJEKCIJE				
		2013	2014	2015	2016	2017
Nominalni BDP u mil KM	27,199	28,258	29,512	31,185	33,026	35,201
Nominalni rast u %	1,60%	3,90%	4,40%	5,70%	5,90%	6,60%
BDP deflator (prethodna godina = 100)	102,5	102,3	101,7	102,2	101,6	101,9
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	26,528	27,613	29,021	30,51	32,512	34,537
Realni rast u %	-0,90%	1,50%	2,70%	3,40%	4,30%	4,60%
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	2,10%	-0,10%	0,10%	1,10%	1,00%	1,20%
Potrošnja u mil KM	28,624	28,838	29,48	30,376	31,444	32,587
Vladina potrošnja u mil KM	6,016	6,151	6,35	6,562	6,805	7,009
Privatna potrošnja u mil KM	22,608	22,687	23,131	23,814	24,639	25,578
Investicije u mil KM	4,953	4,968	5,46	5,977	6,522	7,271
Vladine investicije u mil KM	772	926	1,158	1,332	1,572	1,839
Privatne investicije u mil KM	4,032	4,011	4,242	4,556	4,933	5,468
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	9,00%	12,50%	14,30%	16,10%	17,30%	18,90%
Vladina štednja u % BDP-a	-1,20%	-1,50%	0,00%	1,50%	1,50%	1,50%
Privatna štednja u % BDP-a	10,20%	14,00%	14,30%	14,60%	15,80%	17,40%
Bilans tekućeg računa u mil KM	-2,503	-1,436	-1,245	-943	-793	-604
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-9,20%	-5,10%	-4,20%	-3,00%	-2,40%	-1,70%
Nominalni Rast uvoza u %	-0,20%	-2,20%	2,20%	3,00%	3,60%	3,50%
Nominalni Rast izvoza u %	-1,90%	6,60%	5,00%	7,80%	8,00%	7,90%
Nominalni Rast uvoza u %	12,50%	-1,80%	4,10%	7,40%	8,80%	11,20%
Nominalni Rast izvoza u %	10,90%	-4,00%	3,10%	7,30%	8,80%	11,30%

Izvor podataka: Direkcija za ekonomsko planiranje, mart 2014.godine

Očekivani ekonomski rast nekih od važnijih ekonomskih partnera iz bližeg okruženja, te rast Euro zone bi trebali ojačati BiH ekonomski rast tokom 2016. do 2018. godine. Ovo bi trebalo i više nego iskompenzirati odsustvo snažnog doprinosa rastu od strane proizvodnje i izvoza električne energije

iz 2013. kada je došlo do normalizacije sistema nakon velikih problema u prethodnoj godini. Nakon blage recesije Euro zone u 2013., u zimskim projekcijama DG ECFIN-a se očekuje skroman realni rast od 1,1 % u 2014., te nešto jača stopa od 1,8 % 2015. godine. Pri tome, u Njemačkoj i Austriji se 2014. očekuje rast od 1,5-1,8 % što je višestruko više u odnosu na 2013. Nakon toga se očekuje daljnje blago jačanje rasta i u 2015. godini. Ekonomski rast u okruženju bi mogao poboljšati trendove kako tekućih tako i kapitalnih novčanih priliva iz inostranstva. Unatoč elementarnim nepogodama koje su pogodile teritorij BiH, naprijed navedeno bi trebalo dovesti do jačanja izvoza i industrijske proizvodnje čime bi višegodišnji negativan trend broja zaposlenih mogao biti konačno zaustavljen i blago preokrenut. Očekuje se da bi spomenuti faktori trebali dovesti do postupnog jačanja ekonomskog rasta koji bi mogao iznositi 1,8% u 2014., te 3,2% u 2015. godini. Ovaj rast bi trebao prije svega biti nošen rastom izvoza, te postupnim jačanjem privatne potrošnje i investicija. S druge strane, jačanje domaće potražnje bi trebalo dovesti do povećanja rasta uvoza, te skromnog realnog povećanja vanjskotrgovinskog deficita od 4,1% u 2014. godini.

Grafikon 1: Nominalni i realni rast BDP-a u BiH za razdoblje 2012. - 2017. g.

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje, mart 2014. godine

Tokom 2015. očekuje se postepen oporavak BiH privrede. Očekuje se da bi BiH tokom 2015. godine trebala u velikoj mjeri sanirati štete nastale poplavama tako da bi i ukupni poslovni ambijent trebao biti dosta povoljniji u odnosu na 2014. godinu. Rast izvozne potražnje bi trebao potaći (u velikoj mjeri izvozno orijentiranu) industrijsku proizvodnju koja bi u 2015. trebala ostvariti rast od približno 5%. Pored toga, proces rekonstrukcije poplavljenih područja i nastavak investicijskog ciklusa u infrastrukturu tijekom 2015. godine bi trebao rezultirati osjetnijim povećanjem proizvodnje građevinskog materijala, metalnih konstrukcija, metala i sl. Konačno, energetska sektor (rudnici, proizvodnja električne energije i proizvodnja koksa i derivata nafte) bi u 2015. trebao ostvariti povećanje proizvodnje od približno 5%. Daljnje jačanje oporavka većine industrija u EU tokom 2016. - 2018. godine se koristi kao pretpostavka projekcije intenziviranja oporavka BiH industrijske proizvodnje sa projiciranim godišnjim rastom od preko 6%. Veća iskorištenost kapaciteta u EU bi kroz rast izvozne potražnje trebala rezultirati daljnjim povećanjem BiH prerađivačke industrije i njenom postupnom vraćanju na nivo pretkriznog razdoblja. Nastavak investicionih ulaganja u infrastrukturu i energetiku bi također trebao značajno doprinijeti jačanju kako građevinskog sektora u BiH tako i onih grana prerađivačke industrije koje su usko vezane uz građevinarstvo. Također se očekuje nastavak trenda rasta proizvodnje u energetska sektoru koji je u prethodnom razdoblju bio jedan od glavnih nosilaca industrijske proizvodnje.

Tržište rada

Pozitivne promjene na tržištu rada u BiH se mogu očekivati 2015. godine. Europska Komisija predviđa u EU smanjenje stope nezaposlenosti i povećanje broja zaposlenih uz ekonomski rast koji bi trebao biti brži u odnosu na prethodnu godinu (European Economic Forecast, 2014.). U skladu sa dešavanjima u okruženju u BiH se također očekuje nešto brži ekonomski rast u odnosu na 2014. godinu, što bi doprinijelo povećanju broja zaposlenih lica (1,3% g/g). Bolja poslovna klima bi se pozitivno odrazila na neto plaće koje bi se u 2015. godini mogle uvećati za 2,3% g/g. U 2016. i 2017. godini se očekuje uvećanje obima investicija, trgovine i industrijske proizvodnje što bi imalo pozitivan utjecaj na tržište rada, odnosno na kreiranje novih radnih mjesta i uvećanje prosječnih neto plaća. Na osnovu spomenutog, pretpostavlja se da bi ukupan broj

zaposlenih u BiH u 2016. godini mogao biti uvećan za 1,5%, odnosno 1,7% u 2017. godini. Rast obima poslova bi se pozitivno odrazio na plaće koje bi mogle biti veće za 2,9% u 2016. godini, odnosno 3,2% u 2017. godini. Osnovni rizici za ostvarenje projekcija na tržištu rada su prvenstveno nivo potražnje, investicija i trgovine ne samo u BiH nego i u EU. Nezadovoljavajući poslovni ambijent bi mogao uticati na ukupan ekonomski rast i odgoditi pozitivna dešavanja na tržištu rada, odnosno povećanje broja zaposlenih i neto plaća.

Ekonomska predviđanja u BiH

U 2015. se očekuje poboljšanje situacije u okruženju koje bi se trebalo pozitivno odraziti na BiH izvoz, ali i domaću potražnju. Pored toga, očekuje se nastavak rasta javnih radova kroz strano zaduživanje, ali sa umanjenom stopom s obzirom na visoki bazni afekat iz 2013. S druge strane, bazni afekat i nizak nivo pada krajem 2013. i početkom 2014. ukazuju da je teško očekivati nastavak snažnog rasta izvoza električne energije. Sve ovo bi moglo za posljedicu imati znatno jači ekonomski rast u odnosu na 2013. i 2014. godinu naravno u zavisnosti od rizika ekonomskog oporavka u okruženju i političke stabilnosti u zemlji.

2.2. Makroekonomske projekcije FBiH za period 2012. - 2017. g.

U protekle tri godine ekonomija Federacije BiH je ostvarila skroman ekonomski rast. Prema procjenama Federalnog ministarstva finansija nominalni BDP za 2012. godinu iznosio je 17,57 milijardi KM sa nominalni rastom od 0,9% u odnosu na 2011. godinu, dok je realni BDP za 2012. godinu iznosio 17,36 milijardi KM sa realnim padom od -0,2% u odnosu na 2011. godinu. Prema projekcijama za 2013. i 2014. godinu nominalni BDP bi trebao imati nominalni rast od 1,9%, odnosno 0,9% u odnosu na 2012. godinu. U narednom trogodišnjem periodu očekuje se rast nominalnog BDP-a koji bi trebao dostići 5,6% u 2016. godini.

Pretpostavke i prognoze makroekonomskog okvira za Federaciju BiH se temelje na pokazateljima u 2011. godini te projekcijama za period 2014.-2016. godine koje su

objavljene u Dokumentu okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2014.-2016. godine, a baziraju se na podacima Federalnog zavoda za statistiku:

Tabela 2. Projekcije BDP-a FBiH

Indikator	Procjene		Projekcije			
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Nominalni BDP u mil.KM	17,406	17,570	17,907	18,606	19,567	20,665
Nominalni rast u %	3,1%	0,9%	1,9%	3,9%	5,2%	5,6%
Realni BDP u mil.KM (prethodna g.=100)	17,206	17,367	17,730	18,305	19,259	20,383
Realni rast u %	2,0%	-0,2%	0,9%	2,2%	3,5%	4,2%

Izvor: Prema podacima iz Godišnjeg biltena "Bosna i Hercegovina u brojevima 2012." Agencija za statistiku BiH, Sarajevo mart 2013.

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH

Nakon značajnih stopa rasta u periodu do 2008. godine, ukupna industrijska proizvodnja u Federaciji BiH za 2012. godinu ostvarila je pad od 4,3%. Nakon pada u 2012., tokom 2013. godine očekivalo se poboljšanje proizvodnje u elektro-energetskom sektoru Federacije BiH gdje se predviđalo povećanje proizvodnje električne energije od oko 7% što bi trebalo rezultirati rastom izvoza električne energije od oko 6% u odnosu na prethodnu godinu.

Tržište rada

Zbog nedovoljne poslovne aktivnosti došlo je do otpuštanja radnika, ali i smanjenja realnih primanja u 2013 i 2014. godini. S druge strane, u javnom sektoru se ne očekuju značajnije promjene broja zaposlenih u odnosu na 2014. godinu, zbog primjene važećih budžetskih restrikcija. Pored očekivanog pozitivnog ekonomskog rasta u 2015. godini, veći pozitivni pomaci na tržištu rada se ne mogu očekivati ali bi se moglo desiti postepeno usporavanje negativnih dešavanja.

Očekuje se da bi ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH mogao dosegnuti stopu rasta od 1,9% u 2015. godini, dok bi se ta stopa rasta u 2016. godini mogla kretati oko 2,1%. Prosječna neto plaća u Federaciji BiH u nominalnom iznosu u 2015. godini bi se mogla uvećati za 3,3% i 3,9% u 2016. godini. **Za 2015. i 2016. godinu** se pretpostavlja da će biti godine daljnjeg bržeg rasta svih privrednih aktivnosti, a to znači da se u vanjskotrgovinskim tokovima pretpostavlja nastavak stabilnog i kontinuiranog rasta, sa značajnim jačanjem vanjskog sektora, posebno tokom 2016. godine.

Osnovni makroekonomski ciljevi FBiH u narednom srednjoročnom periodu:

- Očuvanje i jačanje makroekonomske stabilnosti, kroz reforme u socijalnom i ekonomskom sektoru i osiguranje uslova za punu zaposlenost radne snage i korištenje proizvodnih kapaciteta, kao i rast izvoza;
- Stabilnost i povećanje efikasnosti finansijskog sektora, kroz povećanje kompleksnosti njegove strukture, što će direktno djelovati na privlačenje novih investicija;
- Restrukturiranje javne potrošnje i očuvanje socijalne stabilnosti, kroz fiskalnu konsolidaciju u pravcu smanjenja neproduktivne javne potrošnje u korist produktivne;
- Očuvanje tržišta rada i provođenje mjera za povećanje zaposlenosti;
- Održivi razvoj, kroz poduzimanje mjera za zaštitu, očuvanje i poboljšanje ekološkog kvaliteta i kapaciteta okoliša;
- Evropske integracije, kroz ispunjavanje obaveza za članstvo u EU i osiguranje sredstava pretpriprustupne pomoći (IPA); i
- Socijalna uključenost, razvijanjem unaprijeđenog sistema socijalne zaštite fokusiranog na usluge i korisnike.

U skladu sa DOB-om FBiH za period 2015.- 2017. godine, istaknuto je i opredjeljenje za provođenje oprezne fiskalne politike, restriktivne politike javne potrošnje čiji je cilj održavanje stabilnog fiskalnog sistema, budžetska ravnoteža, kontrola javne potrošnje, ograničavanje rasta tekućih rashoda, uz istovremeno nastojanje očuvanja socijalne pravednosti i zaštite najugroženijih grupa stanovništva i boračkih populacija, te osiguranje aktivnog doprinosa povećanju investicionih aktivnosti.

2.3. Makroekonomske projekcije za SBK za period 2015.-2018.

Srednjobosanski kanton (SBK) zauzima 3.189 km² površine i čine ga dvanaest općina: **Bugojno**, Busovača, Dobretići, Donji Vakuf, Fojnica, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce, Kiseljak, Kreševo, Novi Travnik, Travnik i Vitez, što čini 12,21 % ukupne teritorije Federacije BiH, odnosno 6,23 % ukupne teritorije Bosne i Hercegovine.

Procjene Federalnog zavoda za statistiku pokazuju da u ovom kantonu ima 253.149 stanovnika, što je 10,83 % u odnosu na ukupan broj stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine. Gustoća naseljenosti je nešto ispod prosjeka Federacije BiH (79,4 u Kantonu naspram 89,5 stanovnika po km² u FBiH). Prema podacima Federalnog Zavoda za programiranje razvoja za SBK, ukupne investicije u 2013. godini iznosile su 185 milijuna KM.

Prema statističkim podacima broj registrovanih poslovnih subjekata na dan 31.12.2012. u SBK iznosi 12.771 (pravne osobe 4.304, jedinice u sastavu pravnih osoba 2.236, i obrti 6.232), broj registriranih pravnih osoba na dan 31.12.2013. godine je iznosio 12.885 u SBK, što je u odnosu na prošlu godinu više za 114 ili 0,9%. Broj registrovanih pravnih osoba u SBK sudjeluje u ukupnom broju registrovanih pravnih osoba u Federaciji BiH sa 10%. Broj registrovanih obrtnika sa stanjem 31.12.2013. godine je iznosio 6.160 što je manje za 72 registrovanih u obrtu ili 1,15% u odnosu na 2012. godinu. Broj registrovanih obrtnika u SBK sudjeluje u ukupnom broju registrovanih obrtnika u Federaciji BiH sa 12,2%.

Tabela 3. Stanovništvo i Struktura poslovnih subjekata u SBK po općinama za 2013.godinu

Općine	Stanovništvo	Broj preduzeća				Broj preduzeća na 1000 stanovnika
		Ukupno	Pravne osobe	Jedinice u sistemu	Obrti	
UKUPNO SBK	253.149	12.885	4.400	2.325	6.160	50,9
Bugojno	37.163	2.088	587	338	1.163	56,2
Busovača	16.018	984	279	114	591	61,4
Dobretići	650	39	25	12	2	60,0
Donji Vakuf	13.866	935	206	128	601	67,4
Fojnica	11.725	598	179	83	336	51,0
G. Vakuf- Uskoplje	18.747	1.016	226	128	662	54,2
Jajce	24.171	905	361	214	330	37,4
Kiseljak	20.604	1.231	511	214	506	59,7
Kreševo	5.488	346	157	47	142	63,0
Novi Travnik	24.930	911	381	223	307	36,5
Travnik	54.557	2.410	894	544	972	44,2
Vitez	25.230	1.422	594	280	548	56,4
FBiH	2.337.200	128.728	50.625	27.408	50.695	55,1

Izvor: Federalni zavod za statistiku 2014.

Prema procijenjenim podacima Federalnog Zavoda za programiranje razvoja za 2013. godinu, **GDP** (BDP-bruto domaći proizvod) u Federaciji BiH iznosi 16.800 mil. KM (uključena neregistrovana ekonomija – NOE).

U 2013. godini procjena GDP-a po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznosi 7.188 KM, dok u SBK iznosi 5,044 KM ili 70,2% od prosjeka Federacije.

U SBK procjenjuje se da je ostvaren **GDP** u iznosu od 1.277 mil KM što u odnosu na GDP Federacije iznosi 7,6%.

Pregled GDP-a po općinama Kantona SBK:

Tabela 4. Bruto domaći proizvod (BDP ili GDP) u SBK za 2013.god.

Općine	Stanovništvo	GDP-u hilj.KM	GDP/PC po glavi stanovnika u KM	GDP/PC po glavi stanovnika u KM FBiH = 100
UKUPNO SBK	253.149	1.276.832	5.044	70,2
Bugojno	37.163	134.403	3.617	50,3
Busovača	16.018	67.202	4.195	58,4
Dobretići	650	0		0,0
Donji Vakuf	13.866	50.401	3.635	50,6
Fojnica	11.725	100.803	8.597	119,6
G. Vakuf- Uskoplje	18.747	67.202	3.585	49,9
Jajce	24.171	117.603	4.865	67,7
Kiseljak	20.604	100.803	4.892	68,1
Kreševo	5.488	33.601	6.123	85,2
Novi Travnik	24.930	117.603	4.717	65,6
Travnik	54.557	352.808	6.467	90,0
Vitez	25.230	134.403	5.327	74,1
FBiH	2.337.200	16.800.380	7.188	100,0

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, maj 2014.godine

Industrijska proizvodnja SBK i Općine Bugojno

U SBK u 2013. godini zabilježen je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 23,3%. U prva četiri mjeseca 2013. godine vidljiv je usporeniji trend rasta industrijske proizvodnje od 4,5% u odnosu na isto razdoblje iz protekle godine.

Stopa pokrivenosti uvoza izvozom u 2013. godini iznosila je 71,29 %. Uvoz u 2013. godini je iznosio 746.669 a izvoz 532.318 milijuna KM, negativni saldo trgovinske bilance se smanjio sa -263.928 milijuna iz 2012. na -214.351 milijuna KM iz 2013. godine, što se može vidjeti u slijedećoj tabeli:

Tabela 5. Izvoz i uvoz po općinama u SBK za 2013.god.

u 000

Općine	Vrijednost u KM		Učešće u %		Pokrivenost uvoza izvozom u %	Trgovinska bilanca (deficit)
	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz		
UKUPNO SBK	532.318	746.669	9,59	7,59	71,29	-214.351
Bugojno	45.292	21.397	0,82	0,22	211,67	23.895
Busovača	23.627	14.108	0,43	0,14	167,47	9.519
Dobretići	8	0	0,00	0,00	0,00	8
Donji Vakuf	10.892	3.037	0,20	0,03	358,64	7.855
Fojnica	2.567	2.045	0,05	0,02	125,53	522
G. Vakuf-Usk.	33.801	28.589	0,61	0,29	118,23	5.212
Jajce	122.589	33.410	2,21	0,34	366,92	89.179
Kiseljak	37.846	86.289	0,68	0,88	43,86	-48.443
Kreševo	4.358	65.948	0,08	0,67	6,61	-61.590
Novi Travnik	49.383	31.403	0,89	0,32	157,26	17.980
Travnik	175.201	189.249	3,16	1,92	92,58	-14.048
Vitez	26.754	271.194	0,48	2,76	9,87	-244.440
FBiH	5.547.955	9.832.913	100,00	100,00	56,42	-4.284.958

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH, posredovanjem Agencije za statistiku BiH

Tržište rada SBK i Općine Bugojno

Ukupan broj zaposlenih u martu 2014. godine na području SBK je 38.967, što predstavlja rast od 0,4% u odnosu na isti mjesec iz prethodne godine. U martu 2014. godine broj nezaposlenih iznosio je 41.711 osoba, što za 2.744 osobe premašuje broj zaposlenih na području Kantona.

Tabela 6: Zaposlenost i plaće po općinama u SBK za mjesec mart 2014. godine

Općine	Broj zaposlenih	Broj nezaposlenih	Prosječna neto plaća	Prosječna bruto plaća
UKUPNO	38.967	41.711	707,00	1.068,00
Bugojno	4.189	5.947	716,00	1.080,00
Busovača	1.694	3.215	719,00	1.088,00
Dobretići	40	112	869,00	1.338,00
Donji Vakuf	1.606	2.913	690,00	1.035,00
Fojnica	1.890	2.209	754,00	1.140,00
G. Vakuf - Uskoplje	2.428	3.243	772,00	1.164,00
Jajce	2.958	3.913	912,00	1.388,00
Kiseljak	3.446	2.768	643,00	970,00
Kreševo	1.157	726	630,00	949,00
Novi Travnik	3.223	4.206	750,00	1.143,00
Travnik	10.491	8.129	702,00	1.061,00
Vitez	5.845	4.330	603,00	903,00

Izvor: Federalni zavod za statistiku 2014.

Projekcije prihoda

Projekcije prihoda od direktnih poreza za razdoblje od 2015. do 2018. godine bazirane su na sljedećim postavkama:

- Prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za spomenuto razdoblje;
- Politikama u području indirektnih poreza koje se odnose na primjenu čl. 21 Zakona o trošarinama/akcizama, koji podrazumijeva kontinuirano usklađivanje stopa akciza u BiH sa minimalnim standardima u EU. Projekcije uključuju efekte povećanja posebne akcize na duhan u 2014. godini sa 0,75 na 0,90 KM po pakiranju, kao i planiranog kontinuiranog povećanja iste u 2015. i 2016. za 0,15 KM po pakiranju cigareta;
- Tekućim trendovima u naplati prihoda od indirektnih poreza.

Polazeći od godišnjih makroekonomskih projekcija, vodeći se principom opreznosti i imajući u vidu navedene jednokratne efekte prinudne naplate i snažne oscilacije mjesečne i kvartalne naplate bruto PDV-a u 2014. g., za koje Odjeljenje očekuje da će na godišnjoj razini biti neutralizirani povratima, projekcija prihoda od indirektnih poreza za 2014. godinu iznosi 5.018,8 mil KM, što je za 2,7% više od ostvarenja u 2013. godini.

Projekcija prihoda u razdoblju od 2015. do 2018. godine zasnovana je na projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2014. godinu, projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima za navedeno razdoblje, te efektima planiranog kontinuiranog povećanja posebne akcize na cigarete u 2015. i 2016. godini.

Projektirane stope rasta prihoda iznose 1,6%, 2,5% i 2,5% u 2015, 2016 i 2017. godini, respektivno.

Prihodi od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa

Zakonom o pripadnost javnih prihoda u Federaciji BiH (Službene novine Federacije BiH broj: 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14) je detaljno regulirana raspodjela prihoda od indirektnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcije za ceste. Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa jedinstvenog računa za SBK očekuje se u iznosu od 139 milijuna u 2015., što predstavlja rast od 6,5 % u odnosu na 2014. godinu po revidiranim projekcijama Sektora za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija. U dvije naredne fiskalne godine ovi iznosi su projicirani na 140 milijuna KM u 2016. godini, 139 milijuna KM u 2017. godini i 146 milijuna KM u 2018. godini.

U tabeli 7. je detaljan prikaz Izvršenja prihoda od indirektnih poreza Kantona i općine Bugojno pojedinačno sa Jedinstvenog računa za 2014. godinu, revidirane projekcije za 2015. g. i projekcije prihoda za razdoblje 2016. - 2018. godina.

Tabela 7: Izvršenje prihoda od indirektnih poreza kantona (SBK) i općina kantona pojedinačno na Jedinstvenom računu za 2014. godinu, revidirane projekcije za 2015. godinu i projekcije prihoda za razdoblje 2016. - 2018. godina u KM

Indirektni porezi	Izvršenje 2014	2015	2016	2017	2018
SBK	130.754.630	139.492.107	140.321.615	139.274.856	146.962.549
Kanton	109.851.633	117.433.615	118.129.477	117.248.265	123.720.135
Bugojno	3.011.369	3.206.599	3.226.094	3.202.028	3.378.774
Busovaca	1.363.852	1.447.816	1.456.994	1.446.125	1.525.949
Dobretici	65.750	70.674	70.477	69.952	73.813
Donji Vakuf	1.266.165	1.344.833	1.352.644	1.342.554	1.416.660
Fojnica	1.052.007	1.116.656	1.124.319	1.115.932	1.177.529
Gornji Vakuf-Uskoplje	1.660.668	1.754.745	1.765.997	1.752.824	1.849.576
Jajce	2.028.870	2.178.791	2.192.690	2.176.333	2.296.463
Kiseljak	1.685.089	1.583.107	1.592.478	1.580.599	1.667.844
Kresevo	464.010	492.702	495.460	491.764	518.909
Novi Travnik	2.026.991	2.166.675	2.180.009	2.163.746	2.283.181
Travnik	4.446.607	4.737.205	4.765.392	4.729.843	4.990.921
Vitez	1.831.619	1.958.691	1.969.583	1.954.890	2.062.796
općine	20.902.997	22.058.493	22.192.138	22.026.591	23.242.414

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Prihodi od direktnih poreza

Projekcija prihoda od direktnih poreza odražava između ostalog izvršenje za razdoblje primjene Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezu na dobit i rađene su po ustaljenoj metodologiji, prateći makroekonomske pokazatelje (GDP-nominalni i realni rast GDP-a, inflacija, potrošnja, investicije), uz praćenje godišnjih i sezonskih trendova ostvarenja prihoda u prethodnim godinama i izmjena propisa koji tretiraju određene oblasti.

Efekti naplate prihoda od poreza na dobit od uvođenja Zakona o porezu na dobit, pokazuju blagi rast za kantonalne Budžete, a koji se različito odražavaju za svaki kanton pojedinačno.

Kantoni u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju niz drugih direktnih poreza, koji uključuju porez na dobit pravnih lica i porez na dohodak, zatim prihode po osnovu kantonalnih propisa o porezima na imovinu i niz neporeznih prihoda, koji im omogućavaju da financiraju ustavom utvrđene funkcije.

U 2015. godini projiciran je ukupan iznos prihoda po osnovu poreza na dohodak od 11,4 milijuna KM., što predstavlja daljnje povećanje u odnosu na nivo ovih prihoda u 2014. godini dok je porast ovih prihoda projiciran i u narednim godinama.

3. Projekcije Budžeta Općine Bugojno za period 2016.-2018.

3.1 Projekcije prihoda za period 2016.-2018. godinu

Očekivani nivo ukupnih poreznih i neporeznih prihoda, koji su na raspolaganju za finansiranje funkcija Budžeta općine Bugojno iznosi 7.112.000 KM u 2016. godini, 7.202.000 KM u 2017. godini i 7.450.000 KM u 2018. godini. Projekcija ukupnih prihoda za 2016. godinu predviđa manji iznos u odnosu na planirano u 2015. godini jer, najvećim dijelom, transferi sa viših nivoa vlasti u 2015. godini nisu ostvareni do danas kako je planirano, zbog čega je Služba za finansije i inspekcijski nadzor i uradila Procjenu izvršenja budžeta i Izmjene i dopune Budžeta za 2015. godinu u iznosu od 6.945.000 KM.

Tabela 8. Projekcija prihoda, primitaka i finansiranja za općinu Bugojno 2016. - 2018.

OPIS	Ekon. kod	Ostvareno 2013.	Ostvareno 2014.	Plan 2015.	Projekcije		
					2016.	2017.	2018.
PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE		6.372.386,00	6.748.444,00	7.157.500,00	7.112.000,00	7.202.000,00	7.450.000,00
PRIHODI OD POREZA	710000	4.453.452,00	4.713.510,00	4.688.000,00	4.775.000,00	4.800.000,00	4.948.000,00
Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	711000	14.456,00	6.284,00	8.000,00	10.000,00	15.000,00	20.000,00
Doprinosi za socijalnu zaštitu	712000						
Porezi na plaću i radnu snagu	713000	10.690,00	1.727,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
Porez na imovinu	714000	613.603,00	702.110,00	690.000,00	700.000,00	720.000,00	730.000,00
Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	715000	14.620,00	1.435,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
Porez na dohodak	716000	700.490,00	755.169,00	675.000,00	700.000,00	720.000,00	733.000,00
Prihodi od indirektnih poreza	717000	3.098.098,00	3.245.056,00	3.300.000,00	3.350.000,00	3.330.000,00	3.450.000,00
Ostali porezi	719000	1.495,00	1.729,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
NEPOREZNI PRIHODI	720000	1.866.630,00	1.706.908,00	2.090.000,00	1.837.000,00	1.952.000,00	2.002.000,00
Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	721000	33.553,00	60.420,00	37.000,00	35.000,00	50.000,00	70.000,00
Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	722000	1.832.527,00	1.645.188,00	2.052.000,00	1.800.000,00	1.900.000,00	1.930.000,00
Novčane kazne (neporezne prirode)	723000	550,00	1.300,00	1.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00
TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	730000	52.304,00	25.459,00	180.000,00	250.000,00	200.000,00	200.000,00
Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	731000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	732000	52.304,00	25.459,00	180.000,00	250.000,00	200.000,00	200.000,00
Donacije	733000						
PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	770000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Prihodi po osnovi zaostalih obveza	777000						
KAPITALNI PRIMICI	810000	0,00	302.567,00	199.500,00	250.000,00	250.000,00	300.000,00
Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	811000			129.500,00	150.000,00	100.000,00	100.000,00
Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	812000		288.494,00	70.000,00	100.000,00	150.000,00	200.000,00
Primici od finansijske imovine	813000		14.073,00				
Primici od dugoročnog zaduživanja	814000						
Primici od kratkoročnog zaduživanja	815000						

Izvor: Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno juni, 2015.

Prihodi od indirektnih poreza

Prihodi od indirektnih poreza su porez na dodanu vrijednost (PDV) i porezi koji pripadaju Direkciji cesta.

Najznačajniji u ovoj grupi prihoda je prihod od PDV-a, koji je zajedno sa porezima koji pripadaju Direkciji cesta predviđena a u skladu sa smjernicama dostavljenim od strane viših nivoa vlasti u iznosu od 3.300.000 KM za 2015. godinu, što je za 1,7 % više u odnosu na izvršenje u 2014. Predviđeni iznos prihoda od indirektnih poreza u 2016. iznosi 3.350.000 KM i veći je za 1,5 % od iznosa planiranog u 2015. godini, dok je u 2017. godini planiran iznos od 3.330.000 KM a u 2018. godini je planiran u iznosu od 3.450.000 KM.

Porez na dohodak

Prihodi od poreza na dohodak, u skladu sa smjernicama dostavljenim od strane viših nivoa vlasti, u narednom srednjoročnom periodu u 2015. godini iznosi 675.000 KM, u 2016.godini 700.000 KM, u 2017. godini 720.000 KM i u 2018. godini 733.000 KM.

Porezi na imovinu

Ovi porezi obuhvataju porez na imovinu od fizičkih i pravnih lica, porez na nasljeđe i darove, porez na promet nepokretnosti fizičkih i pravnih lica i ostale poreze na imovinu koji se naplaćuju i raspoređuju između budžeta kantona i općina prema kantonalnim propisima.

Projekcija ovih prihoda za 2015. godinu je 690.000 KM , za 2016.godina 700.000 KM , za 2017.godina 720.000 KM i za 2018. godinu 730.000 KM.

Neporezni prihodi

Neporezni prihodi uključuju:

- naknade i takse
- novčane kazne
- posebne naknade
- ostale neporezne prihodi (uključujući i vlastite prihode korisnika Budžeta općine)
- naknade po osnovu dodjele i korištenja građevinskog zemljišta i građenje

Očekivani ukupni iznos prikupljenih neporeznih prihoda u 2015. godini iznosi 2.090.000 KM. Dalje, projekcija neporeznih prihoda u 2016.godini iznosi 1.837.000 KM, u 2017. godini 1.952.000 KM i u 2018. godini 2.002.000 KM.

Potrebno je napomenuti da su neporezni prihodi još uvijek najslabija tačka sagledavanja prihoda koji se kao takvi različito tretiraju u Federaciji BiH, kantonima i općinama, zbog čega treba uslijediti njihovo specificirano i unificirano praćenje. To se posebno odnosi na tekuće transfere sa viših nivoa vlasti koji imaju tendenciju pada zbog nemogućnosti viših nivoa vlasti da sufinansiraju kapitalne projekte lokalnih zajednica tj. Općina.

Napomena: Na osnovu Zakona o pripadnosti javnih prihoda FBiH, planirano je da Općinsko vijeće do 31.12.2015. donese novu Odluku o komunalnim djelatnostima i naknadama o kojoj značajno zavisi ukupna visina neporeznih prihoda Općine za Budžet 2015. godine.

3.2. Projekcije rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2016.-2018.

Očekivana projekcija rashoda i izdataka Općine Bugojno iznosi 7.112.000 KM u 2016. godini, 7.202.000 KM u 2017. godini i 7.450.000 KM u 2018. godini. Ukupni rashodi i izdaci za 2016. su manji u odnosu na planirane u 2015. godini što je u skladu sa trenutno ostvarenim prihodima u 2015. godini i mjerama štednje. Mjere štednje kod javne potrošnje će se provoditi kroz ograničavanje rasta tekućih rashoda, uz istovremeno osiguranje normalnog funkcionisanja rada javne uprave kao i osiguravanje sredstava za infrastrukturne projekte i investicije.

U tabeli 9. su urađene projekcije prihoda i rashoda Općine po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji:

Tabela 9. Projekcija rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji općine Bugojno za razdoblje 2016.-2018.

VRSTE RASHODA	Ekonom. kod	Ostvareno 2014.	Plan 2015.	Projekcije		
				2016.	2017.	2018.
UKUPNO		6.683.256,00	7.157.500,00	7.112.000,00	7.202.000,00	7.450.000,00
Ukupni rashodi i izdatci		6.683.256,00	7.114.500,00	7.067.000,00	7.156.000,00	7.400.000,00
Ukupni tekući rashodi	610000	5.619.174,00	5.918.850,00	5.839.000,00	5.919.000,00	6.123.000,00
Plaće i naknade troškova zaposlenih	611000	2.165.565,00	2.255.000,00	2.260.000,00	2.320.000,00	2.440.000,00
Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	612000	198.949,00	201.000,00	201.000,00	203.000,00	207.000,00
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	613000	613.157,00	572.000,00	600.000,00	620.000,00	650.000,00
Tekući transferi i drugi tekući rashidi	614000	2.614.474,00	2.860.850,00	2.750.000,00	2.750.000,00	2.800.000,00
Izdaci za kamate	616000	27.029,00	30.000,00	28.000,00	26.000,00	26.000,00
Ukupni kapitalni izdaci		987.162,00	1.067.650,00	1.050.000,00	960.000,00	1.050.000,00
Izdaci za nabavu stalnih sredstava	821000	378.560,00	165.000,00	150.000,00	160.000,00	150.000,00
Kapitalni transferi	615000	608.602,00	902.650,00	900.000,00	800.000,00	900.000,00
Izdaci za finansijsku imovinu	822000		50.000,00	100.000,00	200.000,00	150.000,00
Izdaci za otplate dugova	823000	76.920,00	78.000,00	78.000,00	77.000,00	77.000,00
Tekuća rezerva	600000		43.000,00	45.000,00	46.000,00	50.000,00
Broj zaposlenih (prosječno)		101	96	96	95	95

RASHODI PO FUNKCIONALNIM KATEGORIJAMA	Funkc. kod - Klasa	Ostvareno 2014.	Plan 2015.	Projekcije		
				2016.	2017.	2018.
UKUPNO		6.683.256,00	7.157.500,00	7.112.000,00	7.202.000,00	7.450.000,00
OPĆE JAVNE USLUGE	01	3.572.114,00	3.582.000,00	3.500.000,00	3.600.000,00	3.680.000,00
OBRANA	02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
JAVNI RED I SIGURNOST	03	121.000,00	116.000,00	120.000,00	122.000,00	130.000,00
EKONOMSKI POSLOVI	04	624.648,00	584.000,00	600.000,00	620.000,00	650.000,00
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	05	171.991,00	128.000,00	130.000,00	140.000,00	150.000,00
STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	06	418.683,00	871.650,00	900.000,00	800.000,00	900.000,00
ZDRAVSTVO	07	24.000,00	23.000,00	25.000,00	25.000,00	30.000,00
REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	08	1.103.343,00	1.092.850,00	1.050.000,00	1.100.000,00	1.100.000,00
OBRAZOVANJE	09	207.360,00	341.000,00	347.000,00	350.000,00	360.000,00
SOCIJALNA ZAŠTITA	10	440.117,00	419.000,00	440.000,00	445.000,00	450.000,00

Izvor: Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno juni, 2015.

Plaće i naknade troškova zaposlenih

Planirani (prosječni) broj zaposlenih državnih službenika i namještenika u Općini u 2015. godini je 96. Ukupno planirana potrošnja za bruto plaće i naknade zaposlenih u 2015. iznosi 2.255.000 KM dok je planirani iznos za 2016. godinu 2.260.000 KM, za 2017. godinu iznos bi se trebao povećati na 2.320.000 KM i za 2018. godinu 2.440.000 KM.

Materijalni troškovi

Ukupna izdvajanja za materijalne troškove Općine Bugojno procjenjuju se na 572.000 KM u 2015. god., 600.000 KM u 2016., 620.000 KM u 2017 godini i 650.000 KM u 2018. godini. Putni troškovi, nabavka materijala, komunalni izdaci, troškovi energije i ugovorene usluge su realno planirani i neizbježni kad je u pitanje kvalitetna i profesionalna usluga građanima, potrebe Općinskog vijeća, mjesnih zajednica i ostalih korisnika.

Tekući transferi

Ukupna izdvajanja za tekuće transfere se procjenjuju u iznosu od 2.860.850 KM za 2015., 2.750.000 KM za 2016. godinu, 2.750.000 KM za 2017 godinu i 2.800.000 KM za 2018. godinu. Razlog pada iznosa za ovu namjenu u odnosu na prethodne godine leži u činjenici da očekivani pad ukupnih prihoda zahtjeva i mjere štednje za sve korisnike budžetskih sredstava dok su bruto plaće zaposlenih zakonski regulisane a materijalni troškovi za rad javne uprave i Općinskog vijeća su minimalno planirani. Uz mjere štednje, budžetsko programiranje je sigurno jedno od rješenja problema nerealne potrošnje korisnika. Po pitanju izrade programa potrošnje po kojima bi se finansirali svi korisnici budžetskih sredstava, potrebno je da se svi akteri uključe u proces planiranja i izrade dokumenta Budžeta kako bi se sredstva trošila realno, namjenski i transparentno. Kako bi se budžetsko programiranje realizovalo u skladu sa Zakonom o Budžetima FBiH i ostalim zakonskim propisima, potrebno je da sve potrošačke jedinice organa uprave (općinske službe) urade programe utroška sredstava za sve tekuće i kapitalne transfere i izdatke kako bi služba za finansije i inspeksijski nadzor mogla pratiti namjenski i transparentan utrošak sredstava iz Budžeta.

Kapitalni transferi i izdaci

Ukupna izdvajanja za kapitalne transfere i izdatke se procjenjuju u iznosu od 1.067.650 KM za 2015. godinu, 1.050.000 KM za 2016. god., 960.000 KM za 2017. godinu i 1.050.000 KM

za 2018. godinu. Uzimajući u obzir planirano u dokumentu strategije razvoja Općine za period od 2011-2020. godine i uzimajući u obzir nepotpune zahtjeve korisnika za finansiranje 2016-2018 koje je Služba za finansije i inspekcijski nadzor zaprimila od nadležnih službi, iznosi za kapitalne transfere i izdatke su ostali uglavnom na istom nivou za period 2016-2018 u odnosu na protekle godine.

Infrastrukturni i kapitalni projekti i razvojni programi koje Općina planira realizovati za period 2016-2018. godine su navedeni u Nacrtu dokumenta strategije razvoja Općine za period 2011-2020. Najvažniji razvojni programi iz dokumenta Nacrta strategije razvoja Općine su: Izgradnja infrastrukture i podrška razvoju malih i srednjih preduzeća, poboljšanje tehnološke proizvodnje, razvoj poljoprivredne proizvodnje i kreiranje poslovnog okruženja za privlačenje investicija. Općina će nastojati da za period od 2016-2018. započne i završi veći dio projekata koji su planirani pod svakim programom i u skladu sa svojim mogućnostima i nadležnostima.

Izdaci za otplate duga

Otplata kredita za period 2016.-2018. godine odnosi se na kredit kod Razvojne banke za rekonstrukciju Ulice Sultan Ahmeda koja je završena u roku u 2012. godini. Otplata kredita je planirana u iznosu od 77.000 KM za naredne tri godine.

Budžetska potrošnja po funkcionalnoj klasifikaciji

Iz pregleda rashoda po funkcionalnoj klasifikaciji vidljivo je da se najveći dio sredstava usmjerava prema aktivnostima općih javnih službi (regulisano zakonom) odnosno prema povećanju kvalitete usluga građanima. Potrošnja usmjerena prema stambeno-komunalnim aktivnostima je posebno značajna jer je prioritet Općine da kroz izgradnju infratructure stvara preduslove za investicije i razvoj. Za period od 2016. do 2018. planira se minimalno tj. realno povećanje potrošnje za sve aktivnosti.

Napomena: Dokument Budžeta za 2015. godinu je urađen po novoj funkcionalnoj klasifikaciji COFOG, kako je i propisano novim Zakonom o Budžetima FBiH ("Službene novine FBiH", br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15) i Pravilnikom o knjigovodstvu Budžeta u FBiH (Sl. novine FBiH, broj: 60/14).

3.3 Pregled programa aktivnosti budžetskog korisnika, Jedinstvenog organa uprave sa potrošačkim jedinicama

Strateški cilj budžetskog korisnika (Jedinstveni organ uprave): Blagovremeno i potpuno ostvarivanje programskih ciljeva i zadataka Načelnika Općine zajedno sa potrošačkim jedinicama odnosno općinskim službama.

Tabela 10. Pregled programa aktivnosti po potrošačkim jedinicama (službama) za period 2016-2018.

Lista programa aktivnosti korisnika	Plan za 2015.	PROJEKCIJE			Nosioc aktivnosti	Izvor finansiranja
		2016.	2017.	2018.		
1. Program aktivnosti Općinskog Načelnika <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuću rezervu i izdatke za opremu	141.000	140.000	144.000	150.000	Načelnik	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
2. Program aktivnosti Stručne službe općinskog vijeća i Načelnika <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, za rad vijećnika i komisija, parlamentarne partije, izbornu komisiju, nabavku opreme i rekonstrukciju zgrade Općine	1.214.000	1.200.000	1.225.000	1.260.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
3. Program aktivnosti Službe za civilnu zaštitu. <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere i nabavku opreme	190.000	185.000	195.000	210.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
4. Program aktivnosti Službe za privredu, društvene djelatnosti i opću upravu <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere- posebni programi za sport, kulturu, NVO, obrazovanje, poduzetništvo, poljoprivredu i ostalo i izdatke za Opremu	2.862.850	2.850.000	2.875.000	2.950.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
5. Program aktivnosti Službe za urbanizam, građenje, geodetsko-katastarske i imovinsko pravne poslove. <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, kapitalne izdatke i izdatke za opremu.	462.000	452.000	470.000	490.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije

Lista programa aktivnosti korisnika	Plan za 2015.	PROJEKCIJE			Nosioc aktivnosti	Izvor finansiranja
		2016.	2017.	2018.		
6. Program aktivnosti Službe za stambeno komunalne poslove, obnovu i razvoj MZ <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere-posebni programi za transfere i subvencije, izdatke za nabavku stalnih sredstava, kapitalne transfere drugim nivoima vlasti, kapitalne transfere pojedincima	1.784.150	1.780.000	1.785.000	1.870.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
7. Program aktivnosti Službe za finansije i inspekcijski nadzor <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, druge tekuće transfere-povrat poreza, izdatke za opremu, otplatu kredita, izdatke za kamate i neraspoređeni višak prihoda i rashoda	503.500	505.000	508.000	520.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
UKUPNO	7.157.500	7.112.000	7.202.000	7.450.000		

Izvor: Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno juni, 2015.

Programi aktivnosti svih potrošačkih jedinica čine ukupnu programsku aktivnost jedinstvenog organa uprave kao budžetskog korisnika. Potrošačke jedinice odnosno Načelnik i općinske službe, kao korisnici budžetskih sredstava, su dužni da u sklopu navedenih programskih aktivnosti izrade pojedinačne programe koji će obuhvatiti sve tekuće i kapitalne transfere/subvencije pojedincima, udruženjima, javnim preduzećima i ustanovama klasifikovane po funkcionalnim kategorijama iz slijedećih oblasti: Opće javne usluge, odbrana, javni red i sigurnost, ekonomski poslovi, zaštita životne sredine, stambeni i zajednički poslovi, zdravstvo, rekreacija-sport, kultura i religija, obrazovanje i socijalna zaštita.

4. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima i rashodima u Općini Bugojno

Mjere za uspješnu fiskalnu i makroekonomsku politiku Općine za period 2016-2018 :

- Restriktivna politika prema potrošnji Budžetskih sredstava
- Budžetska disciplina i jačanje fiskalne odgovornosti korisnika budžetskih sredstava
- Jačanje makroekonomske stabilnosti (važna uloga nadležnih službi, privatnog sektora, Javnih preduzeća i ustanova i ostalih korisnika)
- Provođenje reforme javne uprave, javnih preduzeća i ustanova
- Provođenja mjera za poticanje zaposlenosti u javnom i privatnom sektoru
- Poboljšanje naplate poreznih i neporeznih prihoda
- Koordinacija i pojačane aktivnosti svih korisnika budžetskih sredstava u prikupljanju javnih prihoda sa svih nivoa vlasti
- Sprovođenje svih zakonskih i podzakonskih akata sa viših nivoa vlasti u skladu sa realnim potrebama i mogućnostima Općine

Na osnovu procijenjenog okvira raspoloživih prihoda i prioriteta politika Općine s jedne strane, zatim analize objavljenih dokumenata okvirnog Budžeta sa viših nivoa vlasti i finansijskih zahtjeva korisnika Budžeta (djelomično dostavljeni) s druge strane, ovim dokumentom okvirnog Budžeta Općine Bugojno predloženi su prioriteti potrošnje za naredni trogodišnji period, a u skladu s tim i početne gornje granice rashoda korisnika Budžeta za 2016., 2017 i 2018. godinu. Ključni ograničavajući faktor za utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda je projicirani okvir raspoloživih prihoda prikazan u Tabeli 8. (Projekcija prihoda, primitaka i finansiranja za općinu Bugojno 2016. - 2018.)

Pripremila:

Služba za finansije i inspeksijski nadzor Općine Bugojno

Broj: 01-14-02215-15

Bugojno, juni 2015. god.

NAČELNIK OPĆINE

prof. Hasan Ajkunić, s.r.